

28 Cdo 311/2019

Výše plnění za užívání cizí věci bez právního důvodu se odvozuje od prospěchu, jež získal obohacený, který je povinen vydat vše (nikoliv více), co sám získal. Za bezdůvodné obohacení tedy není možno považovat jakýkoliv prospěch, jehož by mohl vlastník věci teoreticky dosáhnout, nýbrž pouze ten prospěch, o němž na jeho úkor obohacený buď zvýšil svůj majetkový stav, anebo o němž se jeho majetkový stav nezměnil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Obohacený přirozeně není schopen spotřebované plnění v podobě výkonu práva užívání cizí věci vrátit, a je proto povinen nahradit bezdůvodné obohacení peněžitou formou. Výše peněžitě náhrady musí vycházet z finančního ocenění prospěchu, který účastníku užíváním věci vznikl. Majetkovým vyjádřením tohoto prospěchu je peněžitá částka, která odpovídá částkám vynakládaným obvykle v daném místě a čase na užívání věci, zpravidla právě formou nájmu, a kterou by nájemce byl povinen plnit podle platné nájemní smlouvy; důvodně se tedy tato náhrada poměřuje s obvyklou hladinou nájemného.

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Zdeňka Sajdla a soudců JUDr. Jana Eliáše, Ph.D., a Mgr. Petra Krause ve věci žalobkyně: Česká republika – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, IČ 69797111, se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42, proti žalovanému:

ČSS, z. s. – sportovně střelecký klub ČSAD Znojmo, IČ 45671141, se sídlem Dobšice, Brněnská 308, zastoupený JUDr. Milanem Pivovarčíkem, advokátem se sídlem v Novém Šaldorfu – Sedlešovicích 245, o zaplacení 63 968 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Znojmě pod sp. zn. 20 C 175/2015, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 23. října 2018, č. j. 21 Co 275/2017-379, takto:

I. Dovolání se odmítá.

II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů dovolacího řízení částku 3 960 Kč k rukám advokáta JUDr. Milana Pivovarčíka do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Žalobkyně napadla dovoláním shora označený rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek Okresního soudu ve Znojmě ze dne 24. 5. 2017, č. j. 20 C 175/2015-297, potvrzen ve výroku I., jímž soud prvního stupně zamítl žalobu co do částky 18 690 Kč s příslušenstvím, a v části výroku II., v níž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni 49 272 Kč s příslušenstvím (výrok I. rozsudku odvolacího soudu), a změněn v části výroku II. o zaplacení 45 278 Kč s příslušenstvím tak, že se žaloba v tomto rozsahu zamítá (výrok II. rozsudku odvolacího soudu); současně bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (výroky III. – V. rozsudku odvolacího soudu).

Dovolatelka brojila proti té části výroku I. rozsudku odvolacího soudu, v níž byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně, a proti měnícímu výroku II. rozsudku odvolacího soudu. Předestíhala otázku, zda a do jaké míry je odvolací soud oprávněn posuzovat pozemek pro účely ocenění dle zákona č. [151/1997 Sb.](#), o oceňování majetku (dále jen „zákon č. [151/1997 Sb.](#)“), jako pozemek stavební, resp. nestavební, a zasahovat tak do závěrů znaleckého posudku. Měla za to, že se odvolací soud při jejím řešení odchýlil od rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2017, sp. zn. [28 Cdo 4843/2016](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. [28 Cdo 3938/2016](#), a ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. [26 Cdo 2965/2015](#). Mínila, že k rozčlenění pozemků ve smyslu ustanovení [§ 9 zákona č. 151/1997 Sb.](#) je třeba odborných znalostí a vědomostí v oboru stavebnictví, jimiž disponuje znalec a nikoliv soud. Dle mínění dovolatelky, odkazující na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. [28 Cdo 72/2018](#), a rozsudek téhož soudu ze dne 30. 5. 2017, sp. zn. [25 Cdo 4712/2016](#), pak odvolací soud, měl-li za to, že provedené znalecké dokazování neobjasnilo všechny skutečnosti potřebné k rozhodnutí, nebyl oprávněn sám přezkoumávat věcnou správnost závěrů znaleckého posudku a nahrazovat je vlastním názorem, ale měl znalci uložit, aby podal vysvětlení či doplnění posudku. Dovolatelka rovněž vytýkala, že napadený rozsudek je překvapivý a nepředvídatelný, neboť odvolací soud účastníkům nezpřístupnil svůj odchýlný názor na kategorizaci pozemku parc. č. XY v katastrálním území XY pro účely ocenění jako nestavebního. Dovožovala, že se tím odchýlil od rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. [30 Cdo 3764/2012](#), a ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. [30 Cdo 422/2012](#).

Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací ([§ 10a občanského soudního řádu](#)) dovolání projednal podle zákona č. [99/1963 Sb.](#), občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. část první, čl. II bod 2 zákona č. [296/2017 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [99/1963 Sb.](#), občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013 Sb.](#), o zvláštních

řízení soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), dále jen „o. s. ř.“.

Přípustnost dovolání jest přitom poměřovat ustanovením § 237 o. s. ř., podle něhož „není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení dovolatelem vymezené otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak“.

Judikatura odvolacího soudu, jež reflektuje právní úpravu bezdůvodného obohacení ve smyslu ustanovení § 451 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (dále jen – „obč. zák.“), a která je se zřetelem k obdobnému znění ustanovení § 2991 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014 (dále jen – „o. z.“), použitelná i v poměrech tohoto právního předpisu (srovnej k tomu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2113/2016, ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. 28 Cdo 1836/2017, nebo ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 28 Cdo 129/2019), chápe závazek z bezdůvodného obohacení jako povinnost toho, kdo se obohatil, vydat to, o čem se obohatil, ochuzenému (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2009, sp. zn. 30 Cdo 3810/2007, ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. 28 Cdo 3113/2007, či ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. 28 Cdo 4897/2014). Výše plnění za užívání cizí věci bez právního důvodu se přitom odvozuje od prospěchu, jež získal obohacený, který je povinen vydat vše (nikoliv více), co sám získal. Za bezdůvodné obohacení tedy není možno považovat jakýkoliv prospěch, jehož by mohl vlastník věci teoreticky dosáhnout, nýbrž pouze ten prospěch, o němž na jeho úkor obohacený buď zvýšil svůj majetkový stav, anebo o němž se jeho majetkový stav nezměnil, ač by se tak za běžných okolností stalo (srovnej rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4874/2014, a ze dne 19. 11. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1069/2015, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1265/2018).

Obohacený přirozeně není schopen spotřebované plnění v podobě výkonu práva užívání cizí věci vrátit, a je proto povinen nahradit bezdůvodně obohacení peněžitou formou. Výše peněžitě náhrady musí vycházet z finančního ocenění prospěchu, který účastník užíváním věci vznikl (srov. § 2999 odst. 1 o. z., § 458 obč. zák.). Majetkovým vyjádřením tohoto prospěchu je peněžitá částka, která odpovídá částkám vynakládaným obvykle v daném místě a čase na užívání věci, zpravidla právě formou nájmu, a kterou by nájemce byl povinen plnit podle platné nájemní smlouvy; důvodně se tedy tato náhrada poměruje s obvyklou hladinou nájemného (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2000, sp. zn. 25 Cdo 2578/98, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 53/2000; ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. 33 Odo 668/2002, či ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. 33 Odo 412/2005). Pro určení výše obvyklého nájemného je pak rozhodným aktuální stav užívané věci a její skutečné využití bezdůvodně obohaceným (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2019, sp. zn. 28 Cdo 4337/2018).

Jestliže tedy odvolací soud při určování výše bezdůvodného obohacení vzniklého za rok 2014 užíváním dovolatelkou vlastněného pozemku parc. č. XY v katastrálním území XY (ocenění bezdůvodného obohacení vzniklého užíváním pozemků parc. č. XY, XY a XY téhož katastrálního území, zastavěných stavbami vlastněnými žalovaným, není dovoláním napadeno), tvořícího současně areál stělnice, jejíž objekty vlastní žalovaný, vyšel právě z možností využití té které pozemkové části (západní část pozemku o výměře 4 300 m² nebyla provozu stělnice uzpůsobena, střelecký úsek A pro dlouhé zbraně o výměře 7 627 m² nebyl k provozu stělnice způsobilý z technických důvodů a stělnice mohla být provozována toliko v úsecích B1 a B2 o výměře 475 m²), nikterak se tím od výše uvedené judikatury, na níž není důvodu čehokoliv měnit, neodchýlí.

Prostřednictvím polemiky o tom, zda a do jaké míry je odvolací soud oprávněn posuzovat pozemek pro účely ocenění dle zákona č. 151/1997 Sb. jako pozemek stavební, resp. nestavební, a zasahovat tak do závěrů znaleckého posudku, pak dovolatelka zjevně neformuluje žádnou otázku hmotného nebo procesního práva, na jejímž vyřešení by napadené rozhodnutí záviselo, nýbrž kritizuje odvolacím soudem ve vazbě na shora citovanou judikaturu akcentované skutkové závěry o způsobu využití té které sporné pozemkové části, pro něž, vycházejí z odborných závěrů znalce Ing. Ladislava Křemečka o sazbách obvyklého nájemného na straně jedné za tu část areálu, již lze užívat k provozu stělnice, a na straně druhé za takovou část areálu, jež k danému účelu uzpůsobena není, přistoupil k vyčíslení bezdůvodného obohacení vzniklého užíváním sporného pozemku. Platí přitom, že polemika se skutkovými závěry soudů nižšího stupně s účinností od 1. 1. 2013 nepředstavuje způsobilý dovolací důvod (srov. § 241a odst. 1 o. s. ř. a dále v poměrech do 31. 12. 2012 například důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2011, sen. zn. 29 NSČR 29/2009, uveřejněného pod číslem 108/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, včetně tam zmíněného odkazu na nález Ústavního soudu ze dne 6. 1. 1997, sp. zn. IV. ÚS 191/96, uveřejněný pod číslem 1/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu; uplatněním způsobilého dovolacího důvodu není ani zpochybnění právního posouzení věci, vychází-li z jiného skutkového stavu, než z jakého vyšel při posouzení věci odvolací soud (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod č. 4/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Odvolací soud se současně výše popsaným postupem, při němž, respektuje závěry znaleckého posudku o výši obvyklého nájemného za tu kterou část areálu, stanovil výši vzniklého bezdůvodného obohacení se zřetelem ke způsobu užití předmětného pozemku vyplývajícímu z ostatních provedených důkazů (viz zejména místní šetření realizované soudem prvního stupně či fotodokumentace areálu), nikterak nezpronevěřil ani té judikatuře, dle níž v souvislosti s hodnocením provedených důkazů soudu nepřislouší přezkoumávat věcnou správnost vypracovaných znaleckých posudků (viz rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001, a ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2611/2017), a neodchýlil se zjevně ani od judikatury předestírané v souvislosti s kritikou závěrů odvolacího soudu o výši vzniklého bezdůvodného obohacení dovolatelkou (jí poukazovaná rozhodnutí odvolacím soudem zvolenému postupu očividně neodporují).

Vytýká-li pak dovolatelka, že rozhodnutí odvolacího soudu bylo překvapivé a nepředvídatelné, dlužno předně uvést, že prostřednictvím těchto svých námitek poukazuje na vady řízení. Takovými výtkami se ovšem Nejvyšší soud může zabývat jen tehdy, je-li dovolání shledáno přípustným (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), přičemž toliko jejich prostřednictvím na přípustnost dovolání usuzovat nelze. Výtky dovolatelky ostatně postrádají relevanci. Odvolací soud totiž při určování výše vzniklého bezdůvodného obohacení vzal v úvahu skutkové okolnosti, jež vyšly najevo a byly dokazovány již za řízení před soudem prvního stupně a jejichž nesprávné vyhodnocení bylo předmětem odvolacích námitek jak dovolatelky (výtky, že celý areál stělnice je uzamčen a oplocen), tak i žalovaného (poukaz na nezpůsobilost části pozemkové parcely č. XY v katastrálním území XY k užití coby stělnice). Zjevně tak nešlo o případ, kdy by odvolací soud z pohledu předcházejícího řízení posuzoval rozhodovanou věc originálním způsobem, zbavuje tak účastníky řízení možnosti vůči přijatým závěrům skutkové a právně argumentovat (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 6. 2001, sp. zn. III. ÚS 729/2000, či ze dne 11. 6. 2007, sp. zn. IV. ÚS 321/2007,

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. [22 Cdo 2125/2006](#), ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. [32 Cdo 1019/2009](#), či ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. [32 Cdo 4706/2010](#)).

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání ([§ 243a odst. 1 věty první o. s. ř.](#)), dovolání odmítl ([§ 243c odst. 1 o. s. ř.](#)), když předpoklady jeho přípustnosti v posuzovaném případě naplněny nebyly ([§ 237 o. s. ř.](#)).

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle [§ 243c odst. 3](#), [§ 224 odst. 1](#) a [§ 146 odst. 3 o. s. ř.](#) v situaci, kdy dovolání žalobkyně bylo odmítnuto a kdy k nákladům žalovaného patří odměna advokáta ve výši 3 660 Kč [srov. [§ 6 odst. 1](#), [§ 7 bod 5](#), [§ 8](#) a [§ 11 odst. 1 písm. k/ vyhlášky č. 177/1996 Sb.](#), o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb ([advokátní tarif](#)), ve znění pozdějších předpisů], spolu s náhradou hotových výdajů advokáta stanovených paušální částkou 300 Kč na jeden úkon právní služby ([§ 13 odst. 4 téže vyhlášky](#)), dohromady ve výši 3690 Kč.

Shora citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu – vydaná po 1. lednu 2001 – jsou dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz, rozhodnutí Ústavního soudu na www.usoud.cz.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 2. 4. 2019

Mgr. Zdeněk Sajdl předseda senátu